

Danske Handicaporganisationer
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup
Tlf.: 3675 1777
Fax: 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Til: Folketingets Udvalg for Børn og Uddannelse

Taastrup, den 05. april 2013
Sag 16-2012-00357– Dok. 115395/js

Notat fra Danske Handicaporganisationer til foretræde for Folketingets Udvalg for Børn og Uddannelse vedr. evaluering af kommunalreformen d. 9. april 2013

Kommunalreformen skulle skabe en moderne offentlig sektor, der leverer ydelser af høj kvalitet til borgerne og er rustet til fremtidens udfordringer. Målene skulle opnås gennem sammenlægning af kommuner og oprettelse af regionerne, så de respektive enheder ville blive fagligt og økonomisk bæredygtige. Samtidig fik kommunerne hovedansvaret for størstedelen af handicapområdet, hvilket skulle give borgerne én samlet indgang til det offentlige og dermed betyde en mere sammenhængende og koordineret indsats.

Evalueringen konkluderer, at kommunalreformen generelt har levet op til målsætningerne og at den faglige bæredygtighed på flere områder er blevet styrket. Den finder dog også betydelige problemer – bl.a. ift. det specialiserede social- og uddannelsesområde, herunder kommunikationscentre og de lands- og landsdelsdækkende specialiserede undervisningstilbud.

Evalueringen peger på faldende elevtal til de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, der udvander erfaringsopbygning og opretholdelse af højt fagligt miljø.

Endvidere peges på, at der er en særlig udfordring ift. en lille gruppe af elever med behov for tegnsprog og taktil kommunikation, som er afhængige af specialiserede undervisningstilbud.

Evalueringen bekræfter dermed de mange erfaringer fra DH's 32 medlemsorganisationer, der oplever at kommunalreformen på flere områder har svigtet de mere end 320.000 medlemmer – uanset alder.

Kommunerne har ikke i tilstrækkelig grad formået at samarbejde om eller sikre den nødvendige viden og de specialiserede indsatser, som den enkelte kommune er for lille til at have selv. Det gælder fx i forhold til at fastholde og udvikle den kompenserende specialundervisning for voksne, kvaliteten i specialundervisningen i specialskolerne (som

overhovedet ikke er blevet vurderet fagligt og kvalitativt) og sikring af de fysiske rammer for optimal inklusion i grundskolen.

Resultatet har været, at mange borgere med handicap er blevet ladet i stikken og ikke har fået de tilbud, de har behov for.

For DH er det derfor helt afgørende, at evalueringen tager hånd om de udfordringer, som reformen har medført for personer med handicap. Problemerne kan, efter vores vurdering, føres tilbage til den mangelfulde ”styringslogik” og de uhensigtsmæssige incitamentsstrukturer, som kommunalreformen medførte.

På sygehusområdet har man længe haft en specialeplanlægning, hvor Sundhedsstyrelsen har ansvaret for at planlægge og monitorere de specialiserede indsatser på baggrund af størst mulig evidens og viden. Resultatet har været øget kvalitet og effektivitet, og reformen har på dette område været tættest på en succes.

Social- og uddannelsesområdet blev derimod i vidt omfang overladt til det kommunale selvstyre med udgangspunkt i decentralisering og uforpligtende frivillige samarbejder om de opgaver, som kommunerne er for små til selv at løse. Herudover blev der på social- og uddannelsesområdet i vidt omfang indført et markedsprincip om køb og salg af tilbud. Konsekvenserne har været at kommunerne har haft særlig fokus på at holde borgerne i egen kommune eller hjemtage borgerne til egne tilbud. Det har ofte medført store omkostninger til ekstra unødvendig administration. Evalueringen og erfaringerne fra de sidste 5 år viser, at denne styrings- og incitamentslogik har haft store negative konsekvenser for personer med handicap.

DH's overordnede ønske til den politiske proces i forbindelse med evalueringen er derfor, at kommunerne skal forpligtes til at samarbejde om specialiserede indsatser, som forudsætter et befolkningsgrundlag større end det, den enkelte kommune kan præstere. Det skal ske med udgangspunkt i en national planlægning på baggrund af en centralt forankret vidensopsamling.

For de lands- og landsdelsdækkende undervisningsbehov mener DH, at det er nødvendigt med et nationalt ansvar for opgaven. DH mener ikke, at de to anbefalede modeller for løsninger som hovedudvalget peger på, vil løse udfordringerne for de lands- og landsdelsdækkende specialiserede undervisningstilbud. I stedet bør der ses på underudvalgets forslag om en 3. løsningsmodel i form af en national videns- og specialrådgivningsenhed, som ikke er gengivet i hovedudvalgets rapport.

Herudover skal opfølgningen på evalueringen sikre, at de rette tilbud også bliver brugt, herunder kommunikationscentre – bl.a. ved at de økonomiske incitamenter skal understøtte efterspørgslen efter disse. På den måde skabes også et grundlag for faglig bæredygtighed og udvikling. Herudover bør arbejdet med dokumentation og monitorering styrkes og det skal være muligt at gribe ind fra centralt, hvis ikke den nødvendige planlægning og efterspørgsel finder sted.

DH mener ikke, at udvalgets forslag er tilstrækkeligt ambitiøse og forpligtende til at sikre de rette indsatser. DH har følgende anbefalinger, som vil blive uddybet på foretrædet:

- **DH anbefaler, at der oprettes en national videns- og specialrådgivningsenhed til sikring af den specialiserede viden på de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud.**

DH mener, at det er helt afgørende at samle ansvaret for den eksisterende viden på de lands- og landsdelsdækkende specialundervisningstilbud nationalt, frem for den nuværende fragmentering af viden. DH ser mange gode takter i Underudvalgets model 3 for en sådan national struktur. For DH vil en samling af viden hovedsageligt bestå af de allerede eksisterende objektive ydelser, samt en tilknytning til udvalgte undervisningsmiljøer således at viden og praksis fortsat kobles sammen. En sådan samling giver både en bedre ressourceudnyttelse og øgede muligheder for at levere den specialiserede viden lokalt som del af borgerens hverdag.

- **DH anbefaler at der ift. løsning af de særlige udfordringer der er med at sikre specialiserede tilbud til den lille gruppe af elever med behov for tegnsprog og taktil kommunikation sker en tæt inddragelse af de berørte organisationer for i samarbejde at finde den bedste løsning på udfordringen, i nationalt regi og i tilknytning til den ovenstående enhedsstruktur.**

DH mener, at antallet af elever med forskellige former for udfordringer i sig selv gør, at det ikke vil være muligt at etablere indsatser med kvalitet, hvis ikke det sker på nationalt plan. Som eksempel kan nævnes, at der på landsplan kun er omkring 50 døvblindfødte og døvblindblevne børn mellem 0–18 år.

- **DH anbefaler, at kommunikationscentrene indgår i en central specialeplanlægning som Socialstyrelsen skal drive.**

Kommunikationscentrene løser ofte opgaver inden for flere lovgivningsmæssige områder, fx beskæftigelses -, undervisnings -, sundheds- og socialområdet. DH mener derfor, at en vurdering af behovet for kommunikationscentre bør indgå i en national specialeplanlægning. Der vil også være en lang række opgaver, som løses af kommunikationscentre, som vil have bedst ved at blive løst nationalt frem for lokalt.

- **DH anbefaler, at driften af kommunikationscentrene sikres ved forpligtende abonnementsordning**

DH støtter op om underudvalgets anbefalinger om forpligtende samarbejder og forpligtende abonnementsordninger. Dette kan evt. være for løbende 4-årige perioder, således at kommunikationscentrenes driftsgrundlag hermed sikres den nødvendige specialiserede faglige viden ligesom der skabes grundlag for en kontinuerlig faglig udvikling.